

YÖNETMELİK

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

TÜRKİYE EMİSYON TİCARET SİSTEMİ PİYASASININ İŞLETİLMESİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik, sera gazı emisyonlarının piyasa temelli bir mekanizma ile azaltımını teşvik etmek amacıyla kurulacak ve işletilecek Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi piyasasına ve İşlem Kayıt Sistemine dair usul ve esasları belirler.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci maddesi ile 2/7/2025 tarihli ve 7552 sayılı İklim Kanununun 10 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Birincil piyasa: Tahsisatların piyasa katılımcılarına ihale yöntemiyle dağıtımını sağlamaya yönelik işlemlerin yapıldığı piyasayı,

b) Birincil piyasa katılım anlaşması: Piyasa katılımcılarının birincil piyasaya katılımına ve Piyasa İşletmecisinin birincil piyasa işletimine ilişkin koşul ve hükümlerin yer aldığı standart anlaşmayı,

c) Ek rezerv: Emisyon Ticaret Sistemi kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla 27/8/2026 tarihli ve 33353 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliğinde belirlenen özel koşulları sağlayan işletmeler için İşlem Kayıt Sisteminde ihraç edilerek birincil piyasaya sunulacak tahsisat miktarını,

ç) Emisyon Ticaret Sistemi (ETS): Sera gazı emisyonlarına net sıfır hedefine uygun bir üst sınır belirlenmesi ilkesine dayalı olarak çalışan ve tahsisatların alınıp satılması suretiyle sera gazı emisyonu azaltımını teşvik eden ulusal ve/veya uluslararası piyasa temelli mekanizmayı (Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi-TR ETS),

d) Emisyon Ticaret Sistemi piyasası (ETS piyasası): Tahsisatların ve/veya emisyon ticaretine ilişkin uygun görülen standartlaştırılmış diğer sözleşmelerin alım satımının gerçekleştirildiği, Piyasa İşletmecisi tarafından organize edilip işletilen ve düzenli faaliyet gösteren birincil ve ikincil piyasaları,

e) ETS Piyasası Yönetim Sistemi (ETSPYS): ETS piyasasına ilişkin işlemlerin yürütülmesi amacıyla, Piyasa İşletmecisi tarafından işletilen, piyasa katılımcılarının kullanımına sunulan, İşlem Kayıt Sistemini de içeren ve küçük istemci yapısında çalışan uygulamaları,

f) İDB: İklim Değişikliği Başkanlığı,

g) İhale: Tahsisatların, piyasa katılımcıları arasında dağıtılması amacıyla Piyasa İşletmecisi tarafından birincil piyasada satışa sunulmasını,

ğ) İhale takvimi: Tahsisatların birincil piyasada satışa sunulmasına yönelik tarih, miktar ve benzeri bilgileri içeren zaman planını,

h) İhraç: Tahsisatların Piyasa İşletmecisi tarafından elektronik ortamda kayden oluşturulmasını,

ı) İkincil piyasalar: Tahsisatların, ücretsiz dağıtımı ve/veya birincil piyasada satışı sonrasında işlem gördüğü piyasaları,

i) İlga: Tahsisatların geçerlilik süresi bitene kadar itfa edilmemiş olması sebebiyle Piyasa İşletmecisi tarafından gerçekleştirilen ortadan kaldırma işlemi,

j) İlgili mevzuat: TR ETS ve ETS piyasasına ilişkin kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, Cumhurbaşkanlığı kararı, yönetmelik, tebliğ, genelge, KPK kararları ve Kurul kararlarını,

k) İptal: Tahsisatların ihraç ve transfer sürecinde oluşabilecek hatalar ile ETSPYS’de oluşabilecek diğer hususlar sebebiyle Piyasa İşletmecisi tarafından re’sen veya piyasa katılımcılarının talebi üzerine gerçekleştirilen iptal işlemini,

l) İşlem Kayıt Sistemi (İKS): Tahsisatların ihracı, elde bulundurulması, başka bir hesaba transferi, iptali, ilgası ve itfası işlemlerinin yapıldığı ve bu işlemlerin tesis bazında hesaplarda izlendiği elektronik veri sistemini,

m) İşlem Kayıt Sistemi katılım anlaşması: ETS kapsamındaki işletmelerin İKS’ye katılımına ve Piyasa İşletmecisinin İKS işletimine ilişkin koşul ve hükümlerin yer aldığı standart anlaşmayı,

n) İşletme: Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliğinin EK-1’inde yer alan faaliyeti yürüten veya tesisi işleten ya da kullanma hakkına sahip bulunan sorumlu gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarını,

o) İtfa: Tahsisatların doğrulanmış sera gazı emisyonları ile ilişkilendirilip piyasa katılımcılarının talebi doğrultusunda Piyasa İşletmecisi tarafından elektronik olarak sonlandırılması işlemini,

ö) Karbondioksit eşdeğeri: Sera gazlarının miktarlarının ya da küresel ısınma potansiyellerinin karbondioksit gazı cinsinden ifade edildiği metrik ölçümü,

p) Kontrat: Belirli bir miktarda tahsisatı eşleşilen fiyat üzerinden teslim alma veya teslim etme yükümlülüğü doğuran sözleşmeyi,

r) KPK: Karbon Piyasası Kurulunu,

s) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,

ş) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

t) Lot: Birincil ve ikincil piyasalarda tekliflerin bildirilmesi amacıyla kullanılan 100 adet tahsisat miktarını,

u) Merkezi uzlaştırma kuruluşu: Piyasa katılımcıları arasındaki ilgili mevzuatla belirlenecek olan nakit takas ve teminat yönetimi gibi mali işlemleri yürütmek üzere kullanılan, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre merkezi takas kuruluşu olarak kurulan kuruluşu,

ü) Merkezi uzlaştırma kuruluşu anlaşması: Piyasa İşletmecisi ile merkezi uzlaştırma kuruluşu arasında imzalanacak ve tarafların teminat yönetimi ve ödemelere ilişkin görev ve sorumluluklarını içeren anlaşmayı,

v) Merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcı anlaşması: Piyasa katılımcıları ile merkezi uzlaştırma kuruluşu arasında teminat yönetimi ve nakit takas hizmetlerine ilişkin olarak imzalanacak olan anlaşmayı,

y) Piyasa istikrar mekanizması: Tahsisatlara ilişkin fiyat istikrarını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen iş ve işlemleri,

z) Piyasa İşletmecisi: Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPIAŞ)’ni,

aa) Piyasa katılımcısı: Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında olan ve Piyasa İşletmecisi ile İKS katılım anlaşması imzalayan işletmeleri,

bb) Seans: Kontratların işleme açık olduğu zaman dilimini,

cc) Sera gazı emisyonu: Kızılötesi radyasyon emen ve yeniden salan, hem tabii ve hem de beşeri kaynaklı olabilen karbondioksit, metan, diazotoksit ve hidroflorokarbonlar, perflorokarbonlar, kükürt heksaflorür gazlarının ve gaz benzeri diğer atmosfer bileşenlerinin salınımı,

çç) Sera gazı emisyonlarının azaltımı: Sera gazı emisyonlarının azaltılması ile yutak alanların korunması, artırılması ve iyileştirilmesi faaliyetlerini,

dd) Sistem yılı: Sera gazı emisyon raporuna esas teşkil eden takvim yılını,

ee) Spot tahsisat piyasası: Piyasa İşletmecisi tarafından organize edilip işletilen, tahsisatların sürekli ticaret yöntemi ile alış satışının gerçekleştirildiği ikincil piyasayı,

ff) Spot tahsisat piyasası katılım anlaşması: Piyasa katılımcılarının spot tahsisat piyasasına katılımına ve Piyasa İşletmecisinin spot tahsisat piyasası işletimine ilişkin koşul ve hükümlerin yer aldığı standart anlaşmayı,

gg) Standart teklif: Belirli bir fiyat ve miktar bilgisine sahip alış veya satış teklifini,
ğğ) Tahsisat: Misli nitelikte, devredilebilen, kaydı olarak ihraç edilen ve belirli bir süre boyunca bir ton karbondioksit eşdeğerinde sera gazı emisyon hakkını,

hh) Tahsisat ikili anlaşmaları: ETS piyasa katılımcıları arasında özel hukuk hükümlerine tabi olarak, tahsisatların alınıp satılmasına dair yapılan ve Kurul onayına tabi olmayan ticari anlaşmaları,

ıı) Tahsisat Referans Fiyatı (TRF): İhale sonucunda Türk lirası cinsinden oluşan fiyatı,

ii) Teklif defteri: Spot tahsisat piyasası ve vadeli tahsisat piyasasında işlem gören kontrolara sunulan tekliflerin listelendiği ETSPYS ekranlarını,

jj) Tesis: Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliğinin EK-1’indeki listede belirtilen faaliyetlerin veya bu faaliyetler ile teknik bir bağlantısı olan, emisyonlar ve kirlilik üzerinde etkiye sahip olabilecek doğrudan ilişkili diğer faaliyetlerden herhangi birinin veya daha fazlasının yürütüldüğü sabit teknik üniteyi,

kk) Ticari işlem onayı: Piyasa İşletmecisinin, eşleşmeyi takiben, her bir piyasa katılımcısına yapmış olduğu ve ilgili piyasa katılımcısı için belirlenmiş olan alış satış miktarlarını ve fiyat bilgisini içeren bildirimleri,

ll) Transfer: Tahsisatların, İKS’de yer alan hesaplar arasında aktarılması amacı ile Piyasa İşletmecisi tarafından gerçekleştirilen işlemi,

mm) Ulusal Tahsisat Planı: Belirli bir döneme ilişkin, üst limit çerçevesinde belirlenen toplam tahsisat miktarını,

nn) Vadeli tahsisat piyasası: Piyasa İşletmecisi tarafından organize edilip işletilen ve piyasa katılımcılarına fiziki tahsisat teslimat yükümlülüğü doğuran ileri tarihli ikincil piyasayı,

oo) Yükümlülük yılı: ETS kapsamına dahil faaliyet yürüten işletmenin doğrulanmış sera gazı emisyon raporundaki değere eşdeğer tahsisatın teslim edilmesi gereken yılı, ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte geçen diğer ifade ve kısaltmalar, ilgili mevzuattaki anlam ve kapsamı sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar ve Sorumluluklar

Emisyon Ticaret Sistemi piyasasına ilişkin genel esaslar

MADDE 4- (1) Piyasa İşletmecisi ETS piyasası kapsamında;

a) Tahsisatların ihale yöntemiyle ETS kapsamındaki işletmelere dağıtımını sağlayan birincil piyasanın,

b) İhale ve/veya ücretsiz tahsisat yöntemi ile dağıtımı yapılan tahsisatların piyasa katılımcıları arasında alış satış işleminin yapıldığı ikincil piyasaların, işletimini yapar.

(2) Birincil ve ikincil piyasalardaki işlemler ETSPYS üzerinden gerçekleştirilir.

(3) Piyasa İşletmecisi birincil ve ikincil piyasalardaki faaliyetlerini İDB ve Kurum ile her türlü koordinasyon ve haberleşmeyi sağlayarak yürütür.

(4) Birincil ve ikincil piyasalar;

a) Tesislerin sera gazı emisyonlarının azaltımının desteklenmesi,

b) Yükümlülük yılı içinde tahsisatlara ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesinin ve yönetilmesinin sağlanması,

c) Spot tahsisat piyasası aracılığıyla piyasa katılımcılarının İKS’deki hesaplarında bulunan tahsisatların yeniden ticarete konu edilebilmesinin sağlanması,

ç) Vadeli tahsisat piyasası aracılığıyla fiyat değişim riskinden korunma ve ileriye yönelik olarak fiyat beklentilerini görme imkanının sağlanması, amaçlarına uygun olarak işletilir.

(5) Piyasa katılımcıları arasındaki tahsisat ikili anlaşmalarına dair bilgiler Piyasa İşletmecisine bildirilir.

(6) Piyasa katılımcılarının bu Yönetmelik, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından yayımlanan takas ve teminat işlemlerine ilişkin mevzuat ve diğer ilgili mevzuat hükümleri çerçevesindeki faaliyetlerini piyasanın işletilmesine zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirmeleri esastır.

(7) Tahsisatlar, Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliğinde belirtilen süreler boyunca geçerlidir. Geçerlilik süresi sonunda itfa edilmemiş tahsisatlar İKS üzerinden ilga edilir.

(8) Sera gazı emisyonlarının takibine ilişkin mevzuat kapsamında doğrulanmış sera gazı emisyon raporunu zamanında sunmadığı İDB tarafından Piyasa İşletmecisine bildirilen piyasa katılımcılarının, İKS'deki hesaplarında yer alan tahsisatlar üzerinden teslim yükümlülüğünün ifası dışında işlem yapmasına izin verilmez. Doğrulanmış sera gazı emisyon raporunun sunulduğu, İDB tarafından Piyasa İşletmecisine bildirilen piyasa katılımcılarının hesaplarındaki engel kaldırılır.

(9) Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliği uyarınca ETS kapsamı dışında kaldığı İDB tarafından Piyasa İşletmecisine bildirilen tesisler;

a) Tahsisat teslim yükümlülüklerini yerine getirdikten sonra hesaplarında tahsisat bulunması durumunda, hesaplarında tahsisat kalmayana kadar ikincil piyasalarda ve tahsisat ikili anlaşmalarına ilişkin sadece satış yönlü işlem yapabilirler.

b) Ertesi sistem yılı için ETS kapsamı dışında olmalarına karşın, tahsisat açığı olması durumunda, tahsisat yükümlülüğünü yerine getirebilmelerini teminen bu kapsamda ihtiyaç duyulan tahsisat miktarı kadar birincil ve ikincil piyasalar ile tahsisat ikili anlaşmalarına ilişkin sadece alış yönlü işlem yapabilirler.

(10) İhtiyaç duyulması halinde birincil piyasada sunulabilecek tekliflere ilişkin azami alış miktarı ile piyasa katılımcılarının İKS'deki hesaplarında bulunabilecek toplam tahsisat miktarına ilişkin usul ve esaslar İDB'nin görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

(11) İhtiyaç duyulması halinde uygulanacak asgari ve azami tahsisat fiyatı aralıklarının belirlenmesinde KPK yetkilidir. Bu fıkra uyarınca belirlenen asgari ve azami tahsisat fiyat aralıkları ek rezerv ihalesi ve Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizmasında uygulanmaz. Asgari ve azami tahsisat fiyat aralıklarına yönelik KPK tarafından alınan kararlar, İDB ve Piyasa İşletmecisi tarafından internet sayfalarında ilan edilir.

Piyasa İşletmecisinin sorumlulukları

MADDE 5- (1) Piyasa İşletmecisi; birincil ve ikincil piyasaların işletimi, uzlaştırma yönetimi, uzlaştırma sonucu oluşan faturaların, tahakkuk, tahsilat ve ödemesi, veri yayımlama faaliyetleri ile İKS'nin işletimini eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin, şeffaflık ve sorumluluk ilkeleri çerçevesinde yürütür.

(2) Piyasa İşletmecisi, İKS ile birincil ve ikincil piyasaların işletimine ilişkin aşağıdaki faaliyetleri yürütür:

a) İKS'nin kurulması, işletilmesi ve bu kapsamda ilgili veri alışverişinin sağlanması amacıyla İDB'nin izleme, raporlama ve doğrulama sistemi ile entegrasyonun sağlanması.

b) ETS piyasasının bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak işletilmesi.

c) ETS piyasasının işletimine ilişkin her türlü mevzuat önerilerinin hazırlanması ve Kuruma sunulması.

ç) ETS piyasasının işletimine ilişkin her türlü prosedür ve yöntemin hazırlanması ve yayımlanması.

d) ETS piyasasının işletimine ilişkin hususlarda uygulamaya yönelik kararların alınması, yetkili mercilere öneri ve/veya tekliflerde bulunulması, mevzuatla kendisine verilen diğer görevlerin yerine getirilmesi.

e) ETS piyasasının etkin gelişimi ve kullanımını destekleyecek çözümlerin geliştirilmesi için önerilerde bulunulması.

f) İKS katılım anlaşması, birincil piyasa katılım anlaşması ve spot tahsisat piyasası katılım anlaşmasının hazırlanarak Kurum onayına sunulması.

(3) Piyasa İşletmecisi veri yayımlama ve raporlamaya ilişkin olarak aşağıdaki faaliyetleri yürütür:

a) ETS piyasasına ilişkin olarak İDB ve Kurum tarafından talep edilecek bilgi ve belgelerin verilmesi, raporların hazırlanması ve yayımlanması.

b) ETS piyasasına ilişkin bilgilerin ve bu piyasalarda oluşan fiyatların duyurulması.

c) ETS piyasasında gerçekleşen işlemlere ilişkin istatistiklerin düzenlenmesi ve yayımlanması.

(4) Piyasa İşletmecisinin, birincil ve ikincil piyasaların işletimi, uzlaştırma yönetimi ve veri yayımlama faaliyetlerine ek olarak ilgili mevzuatın diğer hükümleri çerçevesindeki görevlerini yerine getirmesi esastır.

(5) Piyasa İşletmecisi, birincil ve ikincil piyasalarda merkezi karşı taraf sıfatıyla alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenmek suretiyle takasın tamamlanmasını taahhüt ederek merkezi karşı taraf hizmetini yürütür.

(6) Piyasa İşletmecisi, birincil ve ikincil piyasada gerçekleşen işlemlerin ilgili seansı müteakip İDB'nin erişimine sunulmasına ilişkin gerekli bilişim altyapısını geliştirir ve kullanıma sunar. İDB ve Kurum İKS'ye yönelik her türlü erişim hakkına sahiptir.

(7) Piyasa İşletmecisi, piyasa katılımcılarına ilişkin olarak kendisine gönderilen katılımcı bazındaki ticari işlemler ve teminat kullanımı gibi ticari sır niteliğindeki bilgi ve verileri kanunen yetkili kılınan merciler dışındaki üçüncü kişilerle paylaşamaz. Piyasa İşletmecisi bu bilgileri veri tutarlılığının kontrolü amacı ile kullanır ve kişisel verilerin korunmasını sağlayacak önlemleri alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşlem Kayıt Sistemi, Piyasa Kayıt Süreçleri ve Ücretsiz Tahsisatlar

İşlem Kayıt Sistemi

MADDE 6- (1) Piyasa İşletmecisi, ETS'nin bütünlüğünü sağlamak üzere İKS'yi kurar ve işletir.

(2) Piyasa İşletmecisi İKS kapsamında;

a) Tahsisatlara ilişkin işlemlerin yürütülmesi ve takip edilmesi amacıyla İDB, Piyasa İşletmecisi ve işletmeler adına hesapların kayden açılması,

b) Tahsisatların ihracı, elde bulundurulması, transferi, ilgası, iptali ve itfası işlemlerinin gerçekleştirilmesi,

c) Tahsisatların, Ulusal Tahsisat Planı kapsamında belirlenen miktara göre İKS'de İDB adına açılan hesaba ihraç edilmesi,

ç) İhraç edilen tahsisatların ihale takviminde belirlenen miktarının ihale hesabına transfer edilmesi,

d) Ücretsiz tahsisatların işletme hesaplarına tesis bazında transfer edilmesi,

e) Tahsisatların ve bunlara bağlı hakların elektronik ortamda sektör ve hak sahipleri bazında kayden izlenmesi ve saklanması,

f) Piyasa katılımcılarının kendi tesisleri arasındaki tahsisat transferi taleplerine ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi,

g) Tahsisatların ilgili uygulama döneminin sonraki yıllarında kullanılmasına (bankalama) ve uygulama dönemi içindeki sonraki yıllara ait tahsisatların, yükümlülük yılı için kullanılmasına (ödünç alma) ilişkin işlemlerin yürütülmesi,

ğ) Kayıtların ilgili mevzuatta öngörülen çerçevede gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanması,

h) Ek rezerv ihalesi ile Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizmasına ilişkin başvuruların alınması,

işlemlerini yürütür.

(3) İKS’de ihraç, kayıt, transfer ve itfa işlemleri hafta sonu, resmî tatil günleri ve yarım gün resmî tatil olan iş günlerinde gerçekleştirilmez. Söz konusu işlemler, tam iş günlerinde 10.00-17.00 saatleri arasında gerçekleştirilir.

İşlem Kayıt Sisteminde hesap açılması

MADDE 7- (1) ETS kapsamındaki işletmeler İKS’de hesap açtırmak zorundadır.

(2) İKS’de hesaplar işletme adına açılır ve her bir işletme, işletmeye bağlı tesis veya tesisler adına işlem gerçekleştirir.

(3) İşletmeye ilişkin bilgiler İDB’nin izleme, raporlama ve doğrulama sisteminden ETSPYS’ye aktarılır.

(4) İKS’de hesap açılabilmesi için;

a) Merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcı anlaşması imzalanması,

b) Piyasa İşletmecisine ETSPYS üzerinden başvuruda bulunulması,

c) İKS katılım anlaşması imzalanması

zorunludur.

(5) İKS’de hesap açtırmak için başvuruda bulunan işletmeler aşağıda belirtilen bilgi ve belgeleri yazı ile veya ETSPYS aracılığıyla Piyasa İşletmecisine sunar:

a) İşletme kayıt formu.

b) Belgelerde imzası bulunan kişilerin yetki belgelerinin aslı ya da noter onaylı sureti.

c) Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi örneği.

ç) İKS katılım anlaşması.

Başvuruların incelenmesi ve değerlendirilmesi

MADDE 8- (1) Piyasa İşletmecisi, başvuru dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere ilişkin inceleme ve değerlendirme ile söz konusu bilgi ve belgelerin ETSPYS’ye aktarılmış bilgilerle uygunluğuna ilişkin incelemeleri başvuru tarihini izleyen on iş günü içerisinde tamamlar.

(2) İnceleme ve değerlendirme neticesinde tespit edilen eksiklikler ve söz konusu eksikliklerin giderilmemesi halinde kayıt işleminin yapılamayacağı hususu başvuru sahibine bildirilerek, eksikliklerin giderilmesi için on iş günü süre verilir.

(3) Başvuru dosyaları uygun bulunan veya tespit edilen eksikliklerini on iş günü içerisinde tamamlayan işletmelerin ETSPYS üzerinden yaptığı kayıt başvurusu onaylanır.

(4) Eksikliklerini zamanında tamamlamayan işletmelerin kayıt işlemi yapılmaz. Kayıt işlemi tamamlanamayan işletmelerin 7 nci madde kapsamında İKS’de hesap açılabilmesi için yeniden başvuruda bulunması gerekir.

(5) Başvuru dosyasının incelenmesi ve değerlendirilmesi sırasında ihtiyaç duyulan her türlü ek bilgi ve belge işletmelerden istenebilir.

Birincil piyasaya kayıt

MADDE 9- (1) Birincil piyasaya kayıt işleminin tamamlanması için;

a) İKS’de hesap açılması,

b) Piyasa İşletmecisi ile birincil piyasa katılım anlaşmasının imzalanması,

zorunludur.

(2) Başvuru sahipleri, kayıt işlemlerinin tamamlanması ile birincil piyasada işlem yapmaya yetkili olur.

(3) Birincil piyasaya katılmak için kayıt başvurusu ETSPYS üzerinden gerçekleştirilir. Gerekli görülmesi halinde Piyasa İşletmecisi tarafından ilan edilecek bilgi ve belgeler istenen formatta Piyasa İşletmecisine sunulur.

Spot tahsisat piyasasına kayıt

MADDE 10- (1) Spot tahsisat piyasasına kayıt işleminin tamamlanması için;

a) İKS’de hesap açılması,

b) Piyasa İşletmecisi ile spot tahsisat piyasası katılım anlaşmasının imzalanması, zorunludur.

(2) Başvuru sahipleri, kayıt işlemlerinin tamamlanması ile spot tahsisat piyasasında işlem yapmaya yetkili olur.

(3) Spot tahsisat piyasasına katılmak için kayıt başvurusu ETSPYS üzerinden gerçekleştirilir. Gerekli görülmesi halinde Piyasa İşletmecisi tarafından ilan edilecek bilgi ve belgeler istenen formatta Piyasa İşletmecisine sunulur.

Ücretsiz tahsisatlar

MADDE 11- (1) ETS’ye ilişkin mevzuat hükümleri doğrultusunda, İDB’ye başvuru ve onay süreçlerinin tamamlanmasının ardından ücretsiz olarak dağıtılmasına karar verilen tahsisatlar İKS üzerinden piyasa katılımcılarının ilgili tesislerine ait hesaplarına aktarılır.

(2) Ücretsiz tahsisatlar bir piyasa katılımcısının kendi tesisleri arasında transfer işlemine, tahsisat ikili anlaşmaları ve ikincil piyasalar aracılığıyla satışa konu edilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Birincil Piyasa

İhale yöntemi genel esasları

MADDE 12- (1) Birincil piyasa, İDB tarafından belirlenen ihale takvimine uygun şekilde, Piyasa İşletmecisi tarafından işletilir. Ulusal Tahsisat Planı yayımlandıktan sonra 15 iş günü içerisinde ihale takvimi Piyasa İşletmecisinin internet sayfası aracılığıyla ilan edilir.

(2) İhraç edilen tahsisatlar yıllık olarak belirlenen miktarda ihale yöntemiyle birincil piyasada satışa arz edilir.

(3) 9 uncu maddede belirtilen kayıt işlemlerini tamamlayan piyasa katılımcıları ihalede teklif sunabilir.

(4) İhalelerde asgari teklif büyüklüğü 1 lot’tur. Her 1 lot’luk alış teklifinin değeri 100 tahsisattır. 1 tahsisat 1 ton karbondioksit eşdeğeri sera gazı emisyon değerine karşılık gelir. Tekliflerde fiyatlar için TL/tCO₂e cinsinden 50 kuruş ve katları, miktarlar için lot karşılığı tahsisat adedi kullanılır.

(5) Piyasa İşletmecisi düzenlediği ihalelere erişimi tüm taraflara eşit şekilde sağlamakla yükümlüdür.

(6) Tahsisatlar, tek satıcı modeli uygulanarak ihale yöntemi ile piyasa katılımcılarının erişimine sunulur.

(7) İhaleye sunulan teklif miktarının, ihaleye sunulan toplam tahsisat miktarından az olması durumunda ihale iptal edilir.

(8) Herhangi bir ihalenin iptal edilmesi durumunda, iptal edilen ihale/ihalelere konu tahsisat miktarı, ihale takvimine göre ilgili yıl içerisinde kalan ihale sayısına eşit oranda bölünerek dağıtılır. En son ihalenin iptal edilmesi durumunda 15 iş günü içerisinde ihale tekrarlanır. İhale en fazla 2 defa tekrarlanır. İlgili yıl içerisinde ihalenin 2 defaya kadar tamamlanması için yeterli süre olmaması veya ikinci tekrardan sonra da ihalenin iptal olması durumunda ihaleye konu tahsisat miktarı bir sonraki takvim yılında ihale edilir.

İhale platformunun işletilmesi

MADDE 13- (1) Piyasa İşletmecisi ihalelere ilişkin olarak;

a) Gerekli teknik altyapının sağlanmasından,

b) İhale platformuna erişimin sağlanmasından,

c) İhalelerin düzenlenmesinden,

ç) İhalelerin sonuçlarının ETSPYS aracılığıyla duyurulmasından,

d) İhale sonucunda oluşan TRF’nin ilan edilmesinden,

e) İhale gelirlerinin merkezi uzlaştırma kuruluşu aracılığıyla ilgili hesaplara aktarılması sürecinden,

f) Tahsisatların İKS’de eşleşen teklif sahiplerinin hesaplarına aktarılmasından,
g) Katılımcıların ticari işlem onayları kapsamında bulundurmaları gereken teminat ve/veya yapmaları gereken ödemelere ilişkin bilgilerin merkezi uzlaştırma kuruluşuna iletilmesinden,

ğ) İhaleye ilişkin gerekli uzlaştırma ve faturalama işlemlerinin gerçekleştirilmesinden, sorumludur.

İhale süreci

MADDE 14- (1) Piyasa İşletmecisi tarafından yürütülen ihale süreci;

- a) Belirlenen ihale takvimi kapsamında seansların belirlenmesini,
 - b) İhaleye sunulacak tekliflerin kabul şartlarının belirlenmesini,
 - c) İhalenin yürütülmesini,
 - ç) Seans sonunda eşleşme miktarlarının ve TRF’nin belirlenmesini ve ilan edilmesini,
 - d) İhale sonucuna göre gerçekleşecek uzlaştırmaya, faturalamaya, ödemelere ve tahsisatların İKS’de transferinin gerçekleştirilmesine ilişkin süreçlerin yönetilmesini,
 - e) Tahsilat riskine ilişkin teminat mekanizmasının oluşturulmasını ve yönetilmesini,
 - f) Kurum ve İDB tarafından istenen bilgi ve belgelerin sunulmasını,
- kapsar.

Birincil piyasa seansı

MADDE 15- (1) İhale takvimine göre düzenlenen seanslara ilişkin süreçler aşağıda belirtilen esaslara göre yürütülür:

- a) İhaleye ilişkin miktar, seans başlangıç ve bitiş saatleri ve gerekli diğer hususlar ihale tarihinden en az 10 iş günü önce Piyasa İşletmecisi tarafından kamuoyuna duyurulur.
- b) İhale süresi, bir seans gününde en az iki saat olacak şekilde belirlenir.

Birincil piyasa teklifleri

MADDE 16- (1) İhaleye katılan piyasa katılımcıları fiyat ve miktar bilgilerinden oluşan standart teklif sunabilir.

(2) İhalelerde, piyasa katılımcıları yalnızca alış yönlü teklif sunabilir. Teklifler tamamen veya kısmen eşleşebilir.

(3) İhalelerde katılımcıların teklifleri ile ilişkili olarak Piyasa İşletmecisi tarafından 35 inci madde kapsamında hesaplanan teminat alınır. Piyasa katılımcıları tarafından ihale kapsamında bulundurulması gereken teminatın üzerindeki mevcut teminat tutarına kadar teklif sunulabilir.

(4) İhaleye sunulacak teklifler asgari olarak aşağıdaki bilgileri içerir:

- a) Piyasa katılımcısının adı ve katılım kodu.
- b) Teklif tipi.
- c) Fiyat ve miktar bilgisi.
- ç) Teklif sunulan kontrat tipi.
- d) Piyasa İşletmecisi tarafından istenecek ve ETSPYS aracılığı ile piyasa katılımcılarına duyurulacak diğer bilgiler.

(5) Piyasa katılımcıları ihalelerde sunacağı teklifleri, aynı seans içinde teklif sunan diğer piyasa katılımcılarının tekliflerini görmeden, teklif bildirim süresi içinde ETSPYS aracılığıyla Piyasa İşletmecisine bildirir.

(6) Tekliflerin bildirimi, tekliflerin ETSPYS’ye kaydının tamamlanması ile gerçekleşir. Tekliflerin ETSPYS’ye kaydının tamamlanması asgari olarak teklife bir kayıt numarası verilmesi ve teklifin ETSPYS’ye giriş zamanının saat, dakika, saniye ve milisaniye olarak kaydedilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(7) Piyasa katılımcıları tahsisat miktarı ve fiyat bilgisi girmek suretiyle tekliflerini seans süresi içerisinde sunabilir, değiştirebilir, pasife alabilir veya iptal edebilir.

(8) Sunulan teklifler, yeni bir teklifle değiştirilmediği, iptal edilmediği veya pasife alınmadığı takdirde ilgili seans boyunca aktiftir.

Eşleştirme

MADDE 17- (1) İhalede sunulan teklifler aşağıdaki usule göre eşleşir:

a) Teklifler en yüksek fiyattan en düşük fiyata doğru sıralanır.

b) Aynı fiyat için sunulan tekliflerde teklif zamanı baz alınır. Önce girilen teklifler sonra girilen tekliflere göre sıralamada yukarıda yer alır. Teklifin değiştirilmesi veya pasif tekliflerin aktive alınması halinde değişikliğin yapıldığı zaman dikkate alınır.

c) Satışa sunulan tahsisat miktarları ile alış teklifleri eşleştirilir. Satışa sunulan tahsisat miktarının tamamen veya kısmen eşleştiği en son alış teklifi fiyatı TRF olarak belirlenir.

ç) İlgili seanstaki tüm katılımcılar için eşleşme fiyatı TRF'dir.

d) Birincil piyasada sunulan tahsisatların tamamen eşleşmemesi durumunda Piyasa İşletmecisi tarafından ihale iptal edilir. İhalenin iptal olması halinde Piyasa İşletmecisi ivedilikle İDB'yi, Kurumu ve piyasa katılımcılarını bilgilendirir.

e) Birincil piyasa ihalesinin iptal edilmesi durumunda 12 nci maddenin sekizinci fıkrası uygulanır.

(2) Piyasa katılımcısı tarafından ödenecek tutar, eşleşen her bir teklif için sunulan fiyat teklifinden bağımsız olarak her bir tahsisat için TRF üzerinden hesaplanır.

(3) İhaleye sunulan tahsisatlar, ihale sonuçlarına göre tahsisatların piyasa katılımcılarının İKS'de bulunan hesabına transfer edilmesine kadar Piyasa İşletmecisinin İKS'deki hesabında bloke edilir.

Birincil piyasa ticari işlem onayı

MADDE 18- (1) Piyasa İşletmecisi, ilgili piyasa katılımcılarına ticari işlem onaylarını seans bitişini takiben ETSPYS üzerinden bildirir.

(2) Ticari işlem onayı asgari olarak;

a) Piyasa katılımcısının adı ve katılım kodunu,

b) TRF ve alış miktarlarını,

c) Piyasa İşletmecisi tarafından gerekli görölmesi halinde ETSPYS aracılığı ile piyasa katılımcılarına duyurulacak diğer bilgileri, içerir.

(3) Ticari işlem onayını müteakip tahsisatlar, Piyasa İşletmecisi tarafından eşleşen teklif sahibi piyasa katılımcısının İKS'de bulunan hesabına transfer edilir.

Ek rezerv ihalesi

MADDE 19- (1) Ek rezerv, sadece teslim yükümlölüğünün yerine getirilebilmesi amacıyla, talep eden tesisler tarafından her bir tesisin tahsisat açığı miktarlarının toplamı ile sınırlı olmak üzere, KPK kararı ile kullanılır. KPK kararları doğrultusunda İDB tarafından ek rezerv kullanımına ilişkin en az 7 iş günü öncesinden yapılan bildirim kapsamında Piyasa İşletmecisi tarafından birincil piyasada ek rezerv ihalesi düzenlenebilir. Belirlenen ihale tarihleri Piyasa İşletmecisi tarafından ETSPYS aracılığıyla piyasa katılımcılarına duyurulur.

(2) Piyasa katılımcıları tarafından yapılacak ek rezerv ihalesi başvuruları ETSPYS aracılığıyla gerçekleştirilir.

(3) Ek rezerv ihalesine yalnızca, Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliğinde belirtilen koşulları sağlayan piyasa katılımcıları arasından İDB tarafından Piyasa İşletmecisine bildirilen piyasa katılımcıları katılım sağlayabilir.

(4) Ek rezerv ihalesine ilişkin olarak; teklif sunma, teminat hesaplanması, eşleştirme, ticari işlem onayı, uzlaştırma, fatura ve ödemelere dair hususlar hakkında bu Yönetmeliğin birincil piyasaya ilişkin hükümleri uygulanır. Ek rezerv ihalesinde asgari teklif fiyat limiti uygulanır. Söz konusu limit; Kasım ayının son iş günü itibarıyla hesaplanan son 3 aya ait birincil piyasa ağırlıklı ortalama tahsisat fiyatı ile son 3 aya ait spot tahsisat piyasası seanslarındaki ağırlıklı ortalama tahsisat fiyatının yüksek olanının %50 fazlasına denk gelecek şekilde belirlenir. Ek rezerv kapsamında uygulanacak azami tahsisat fiyatı ise İDB'nin görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir. Ek rezerv ihalesi sonucunda oluşan fiyat Piyasa İşletmecisi tarafından ilan edilir.

(5) Dördüncü fıkra uyarınca yapılacak hesaplamada, Kasım ayının son iş günü itibarıyla hesaplanan son 3 aya ait birincil piyasa ağırlıklı ortalama tahsisat fiyatı bulunmaması durumunda spot tahsisat piyasasında gerçekleşen ağırlıklı ortalama tahsisat fiyatları esas alınır.

(6) Piyasa İşletmecisi, Kasım ayının son iş günü itibarıyla hesaplanan asgari ek rezerv teklif fiyat limiti ile ek rezerv kapsamında uygulanacak azami tahsisat fiyatını internet sayfasında yayımlar.

(7) Ek rezerv ihalesinde sunulacak alış teklifleri, piyasa katılımcısına ait tesislerin ilgili yükümlülük yılı kapsamında itfa etmekle yükümlü olduğu ancak henüz itfa edilmemiş toplam tahsisat miktarı ile İKS’de ek rezerv ihalesinden önceki son iş günü hesabında bulunan tahsisat miktarı arasındaki farkı geçemez.

(8) Ek rezerv ihalesinden alınan tahsisatlar sadece teslim yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi amacıyla kullanılır ve doğrudan ilgili tesise ait itfa hesabına transfer edilir.

(9) Ek rezerv ihalesi kapsamında elde edilen gelirler 43 üncü maddenin üçüncü fıkrası uyarınca ilgili hesaba aktarılır.

Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizması

MADDE 20- (1) Piyasa katılımcılarının taleplerine istinaden, teslim etmeleri gereken tahsisatlar özelinde ilave olarak birincil piyasada tamamlayıcı tahsisat fiyatı uygulanabilir. Bu amaçla İDB tarafından belirlenen ihalelerde Piyasa İşletmecisi tarafından Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizması işletilir.

(2) Piyasa katılımcıları tarafından Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizması kapsamında İDB’ye yapılacak başvurular ETSPYS aracılığıyla yapılır.

(3) İkinci fıkra kapsamında yapılan başvurular doğrultusunda Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizmasının işletileceği ihaleler en az 7 iş günü öncesinden İDB tarafından belirlenir. Belirlenen ihale tarihleri Piyasa İşletmecisi tarafından ETSPYS aracılığıyla piyasa katılımcılarına duyurulur.

(4) Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizmasına ilişkin olarak; teklif sunma, teminat hesaplanması, ticari işlem onayı, uzlaştırma, fatura ve ödemelere dair hususlar hakkında bu Yönetmeliğin birincil piyasaya ilişkin hükümleri uygulanır. Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizması ihalesinden alınan tahsisatlar doğrudan ilgili tesise ait itfa hesabına transfer edilir.

(5) Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizmasında eşleşme fiyatı her bir piyasa katılımcısı için sunmuş olduğu alış yönlü teklif fiyatıdır. Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizması ihalelerinde TRF hesaplanmaz.

(6) Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizması kapsamında elde edilen gelirler 43 üncü maddenin üçüncü fıkrası uyarınca ilgili hesaba aktarılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İkincil Piyasalar ve Tahsisat İkili Anlaşma Bildirimleri

İkincil piyasalara ilişkin genel esaslar

MADDE 21- (1) Piyasa katılımcıları, sürekli ticaret yöntemi ile Piyasa İşletmecisi tarafından işletilen ikincil piyasalarda tahsisat alım satım işlemlerini gerçekleştirebilir.

(2) İkincil piyasalar, spot tahsisat piyasasından ve kurulması halinde vadeli tahsisat piyasasından oluşur.

Spot tahsisat piyasasına ilişkin genel esaslar

MADDE 22- (1) Spot tahsisat piyasasına ilişkin genel esaslar şunlardır:

a) Spot tahsisat piyasasında piyasa katılımcıları İKS’deki hesaplarında bulunan ticarete konu edilebilecek tahsisatlara ilişkin alış ve/veya satış işlemleri gerçekleştirebilir.

b) Spot tahsisat piyasası seanslarına ilişkin bilgiler Piyasa İşletmecisi tarafından ilan edilir.

c) Spot tahsisat piyasası sürekli ticaret yöntemine göre işletilir.

ç) Spot tahsisat piyasasında, kontratlar Piyasa İşletmecisi tarafından işleme açılır.

d) Spot tahsisat piyasasında işleme açılan kontratlar, eşleşen fiyat üzerinden eşleşme miktarı kadar tahsisatı teslim alma veya teslim etme yükümlülüğü doğurur.

e) Kontratlar spot tahsisat piyasası seanslarında seans süresince işleme açılır.

f) Spot tahsisat piyasası seanslarında, piyasa katılımcıları alış ve/veya satış yönünde teklif sunabilir. Piyasa katılımcıları İKS'deki hesaplarında bulunan ticarete konu edilebilecek tahsisat miktarı ve aynı seans içerisinde spot tahsisat piyasasında aldıkları tahsisat miktarı toplamı kadar satış teklifi sunabilir.

g) Asgari alış veya satış teklif büyüklüğü 1 lot'tur. Her 1 lot'luk alış/satış teklifinin değeri 100 tahsisattır. 1 tahsisat 1 ton karbondioksit eşdeğeri sera gazı emisyon değerine karşılık gelir. Tekliflerde fiyatlar için TL/tCO₂e cinsinden 50 kuruş ve katları, miktarlar için lot karşılığı tahsisat adedi kullanılır.

ğ) (g) bendinde belirtilen lot değeri Piyasa İşletmecisi tarafından ihtiyaç görülmesi halinde önceden duyurulmak koşuluyla her yılın son ayında gerçekleşecek seanslar için değıştirilebilir.

h) Piyasa katılımcıları teminatlarını aşan miktarda alış teklifi sunamaz.

Spot tahsisat piyasası seansı

MADDE 23- (1) Spot tahsisat piyasasında seanslar, ayda en az dört iş günü olmak üzere saat 10.00-15.00 arasında gerçekleştirilir.

(2) Piyasa İşletmecisi piyasa ihtiyaçları doğrultusunda Kuruma ve ETSPYS aracılığıyla piyasa katılımcılarına en az bir iş günü öncesinden bildirmek koşuluyla yeni seans açabilir, seans açılış gününü ve/veya seans sürelerini değıştirebilir.

(3) Seans süresince piyasa katılımcıları;

a) Teklif girişi yapabilir.

b) Aktif ve pasif tekliflerinin miktar ve fiyatlarını değıştirebilir.

c) Aktif tekliflerini iptal edebilir veya pasif hale getirebilir.

ç) Pasif tekliflerini aktif hale getirerek teklif defterine gönderebilir veya iptal edebilir.

d) Belirlenen süreler içerisinde itirazda bulunabilir.

Seans sonrası

MADDE 24- (1) Seans sonrası dönem, seans günlerinde ilgili seansın kapanış saatinden sonraki 30 dakikalık dönemi ifade eder.

(2) Seans sonrası dönemde;

a) Kontratlar işleme kapatılır.

b) Bir sonraki seans açılış zamanına kadar yeni teklif girişlerine izin verilmez.

c) Teklif defterinde yer alan eşleşmemiş tüm teklifler iptal edilir.

ç) Süreci devam eden itirazlar sonuçlandırılır.

(3) Piyasa İşletmecisi spot tahsisat piyasasında seans bazında oluşan ağırlıklı ortalama eşleşme fiyatlarını hesaplar ve yayımlar.

Teklifler

MADDE 25- (1) Piyasa katılımcıları tarafından standart teklif sunulur.

(2) Spot tahsisat piyasasında sunulan teklifler özelliklerine göre;

a) Aktif, henüz eşleşmemiş olup teklif defterinde eşleşmeyi bekleyen,

b) Pasif, teklif defterinde yer almayan, piyasa katılımcıları tarafından aktif hale getirilebilen,

teklif olmak üzere sınıflandırılır.

(3) Teklifler tamamen veya kısmen eşleşebilir.

(4) Alış teklifindeki fiyat, piyasa katılımcısının teklifte belirttiğ i miktarı aşmayacak miktardaki tahsisatı satın almak için teklif ettiğ i azami fiyattır.

(5) Satış teklifindeki fiyat, piyasa katılımcısının teklifte belirttiğ i miktarı aşmayacak miktardaki tahsisatı satmak için teklif ettiğ i asgari fiyattır.

(6) Satış teklifine konu olan tahsisatlar, ilgili teklif eşleşmediği, yeni bir teklifle değiştirilmediği veya iptal edilmediği süreçte, ilgili teklifi sunan piyasa katılımcısının hesabında bloke edilir ve piyasa katılımcısı tarafından bloke süresince ETSPYS’de başka bir işleme konu edilemez.

(7) Piyasa katılımcıları kontratlara ilişkin tekliflerini seans süresince ETSPYS aracılığıyla Piyasa İşletmecisine bildirir.

(8) Tekliflerin bildirimi, tekliflerin ETSPYS’ye kaydının tamamlanması ile gerçekleşir. Tekliflerin ETSPYS’ye kaydının tamamlanması asgari olarak teklife bir kayıt numarası verilmesi ve teklifin ETSPYS’ye giriş zamanının saat, dakika, saniye ve milisaniye olarak kaydedilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(9) ETSPYS’ye kaydı tamamlanan teklif; eşleşmediği, yeni bir teklifle değiştirilmediği veya iptal edilmediği takdirde ilgili kontratın seans süresince aktiftir.

(10) Piyasa katılımcılarının kontratlara sunacağı teklifler asgari olarak aşağıdaki bilgileri içerir:

a) Piyasa katılımcısının adı ve katılım kodu.

b) Teklif tipi.

c) Teklifin yönü.

ç) Fiyat ve miktar bilgisi.

d) Teklif sunulan kontrat tipi.

e) Piyasa İşletmecisi tarafından istenecek ve ETSPYS aracılığı ile piyasa katılımcılarına duyurulacak diğer bilgiler.

(11) Piyasa İşletmecisi, piyasa katılımcılarının kendi teklifleri ile eşleşmelerini engellemek için gerekli tedbirleri alır.

Alış teklifleri için eşleşme kuralları

MADDE 26- (1) Teklif bildirim şartlarına uygun olarak ilgili kontrat için alış yönünde verilen tekliflerde;

a) Alış teklif fiyatı, en iyi satış teklif fiyatından büyük veya en iyi satış teklif fiyatına eşitse tekliflerin miktarları aşağıdaki şekilde karşılaştırılır:

1) Alış teklif miktarı en iyi satış teklif miktarına eşitse tamamen eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen satış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir.

2) Alış teklif miktarı en iyi satış teklif miktarından büyükse satış teklif miktarı kadar kısmı eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen satış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir. Eşleşen satış teklifi teklif defterinden çıkarılır. Kısmi eşleşen alış teklifinin kalan miktarı için fiyat uygunluğu olan satış teklifi olup olmadığına bakılır, uygun satış teklifinin olmaması durumunda en iyi alış teklifi olarak teklif defterinde beklemeye devam eder. En iyi alış teklifi listesi sıralı olarak yeniden güncellenir.

3) Alış teklif miktarı en iyi satış teklif miktarından küçükse alış teklif miktarı tamamen eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen satış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir. Kısmi eşleşen satış teklifinin kalan miktarı teklif önceliği korunarak teklif defterinde beklemeye devam eder.

b) Alış teklif fiyatı, en iyi satış teklif fiyatından küçükse teklif defterinde en iyi alış teklif listesine fiyat sırasına göre eklenir.

Satış teklifleri için eşleşme kuralları

MADDE 27- (1) Teklif bildirim şartlarına uygun olarak ilgili kontrat için satış yönünde verilen tekliflerde;

a) Satış teklif fiyatı, en iyi alış teklif fiyatından küçük veya eşitse tekliflerin miktarları aşağıdaki şekilde karşılaştırılır:

1) Satış teklif miktarı en iyi alış teklif miktarına eşitse tamamen eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen alış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir.

2) Satış teklif miktarı, en iyi alış teklif miktarından büyükse alış teklif miktarı kadar kısmı eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen alış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir. Eşleşen alış teklifi teklif defterinden çıkarılır. Kısmi eşleşen satış teklifinin kalan miktarı için fiyat uygunluğu olan alış teklifi olup olmadığına bakılır, uygun alış teklifinin olmaması durumunda en iyi satış teklifi olarak teklif defterinde beklemeye devam eder. En iyi satış teklifi listesi sıralı olarak yeniden güncellenir.

3) Satış teklif miktarı, en iyi alış teklifinin miktarından küçükse satış miktarı kadar tamamen eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen alış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir. Kısmi eşleşen alış teklifinin kalan miktarı teklif önceliği korunarak teklif defterinde beklemeye devam eder.

b) Satış teklif fiyatı, en iyi alış teklif fiyatından büyükse teklif defterinde en iyi satış teklif listesine fiyat sırasına göre eklenir.

Tekliflerin eşleşmesinde öncelik kuralları

MADDE 28- (1) Piyasa katılımcılarının spot tahsisat piyasasına sundukları tekliflerin aktif olarak kaydedilmesini takiben, tekliflerin eşleştirilmesine ilişkin işlemler aşağıda belirtildiği şekilde yürütülür:

a) Alış teklifi için fiyatı en yüksek olan, satış teklifi için fiyatı en düşük olan teklifler teklif defterinde en iyi fiyatlı teklif olarak gösterilir.

b) Aynı yönde verilen tekliflerden en iyi fiyatlı teklif önceliklidir.

c) Aynı yönde verilen eşit fiyatlı tekliflerden sistem saatine göre ilk önce kaydedilen teklif önceliklidir.

ç) Teklifin değiştirilmesi veya pasif tekliflerin aktife alınması halinde değişikliğin yapıldığı zaman dikkate alınır.

Spot tahsisat piyasası ticari işlem onayı

MADDE 29- (1) Eşleşen teklifler teklif defterinden çıkarılır ve Piyasa İşletmecisi, ilgili piyasa katılımcılarına ticari işlem onaylarını eşleşmeden sonra ETSPYS üzerinden bildirir. Kısmen eşleşme olması durumunda, eşleşmemiş kalan miktar, teklif geçerli olduğu sürece teklif defterindeki yerini korur.

(2) Ticari işlem onayı asgari olarak aşağıdakileri içerir:

a) Piyasa katılımcısının adı ve katılım kodu.

b) Eşleşmeye dair fiyat ve miktarlar.

c) Eşleşmenin gerçekleştiği kontrat ve eşleşmenin gerçekleştiği zaman.

ç) Piyasa İşletmecisi tarafından gerekli görülmesi halinde ETSPYS aracılığı ile piyasa katılımcılarına duyurulacak diğer bilgiler.

(3) Piyasa katılımcıları ticari işlem onayının gerçekleşmesinden sonra ETSPYS üzerinden eşleşme işlemlerini, eşleşmenin karşı taraflarına ilişkin bilgi olmaksızın görebilir.

(4) Ticari işlem onayını müteakip tahsisatlar, Piyasa İşletmecisi tarafından satış teklifi eşleşen piyasa katılımcısının İKS’de bulunan hesabından alış teklifi eşleşen piyasa katılımcısının İKS’de bulunan hesabına transfer edilir.

Vadeli tahsisat piyasası

MADDE 30- (1) Piyasa İşletmecisinin vadeli tahsisat piyasasının kurulması ve işletilmesine yönelik iş ve işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu ile koordineli olarak Kurum tarafından belirlenir.

Tahsisat ikili anlaşmaları

MADDE 31- (1) Birincil ve ikincil piyasalardaki işlem hacimleri göz önünde bulundurularak Kurul tarafından aksi yönde bir karar alınmadığı müddetçe piyasa katılımcıları arasında tahsisat ticaretine ilişkin tahsisat ikili anlaşmaları yapılabilir.

(2) Piyasa katılımcıları arasındaki tahsisat ikili anlaşmaları ETSPYS aracılığıyla Piyasa İşletmecisine bildirilir. Bildirimin, anlaşmaya taraf olan her iki piyasa katılımcısı tarafından ortak olarak yapılması esastır. Tek bir piyasa katılımcısı tarafından yapılan ikili anlaşma bildirimi geçerli sayılmaz.

(3) İkili anlaşma bildirimi yapacak piyasa katılımcılarının İKS’de hesap açması zorunludur.

(4) İkili anlaşma bildirimi, anlaşmaya taraf piyasa katılımcıları tarafından, hafta sonu, resmî tatil günleri ve yarım gün resmî tatil olan iş günleri hariç olmak üzere diğer günlerde saat 10.00-17.00 arasında ETSPYS aracılığıyla Piyasa İşletmecisine bildirilir. İkili anlaşma bildirim süresi boyunca yapılan bildirimler tek taraflı olarak iptal edilebilir.

(5) İkili anlaşma bildirimi en az aşağıdaki bilgileri içerir:

a) İkili anlaşma bildirimi için alıcı olan piyasa katılımcısı ve tesis bilgisi.

b) İkili anlaşma bildirimi için satıcı olan piyasa katılımcısı ve tesis bilgisi.

c) İkili anlaşma bildirim miktarı.

(6) İkili anlaşma bildirimine konu olan tahsisatlar, satış yönlü bildirimde bulunan piyasa katılımcısının İKS hesabında, ilgili transfer işlemi gerçekleştirilene kadar bloke edilir. Bloke edilen tahsisatlar, bloke edildiği süre boyunca piyasa katılımcısı tarafından ETSPYS üzerinden herhangi bir işleme konu edilemez.

(7) İkili anlaşma bildirimine konu olan tahsisatlar, bildirimde bulunan piyasa katılımcılarının İKS hesapları arasında bildirimin yapıldığı gün saat 17.05’te transfer edilir.

ALTINCI BÖLÜM

Mali Hususlar

Piyasa İşletmecisinin mali hususlara ilişkin sorumlulukları

MADDE 32- (1) Piyasa İşletmecisi;

a) Merkezi uzlaştırma kuruluşunun belirlenerek katılımcıların bu hususa ilişkin olarak bilgilendirilmesinden,

b) Teminat ve ödeme işlemlerinin yürütülmesi ve merkezi uzlaştırma kuruluşunun tüm taraflarca kullanılabilmesi amacıyla, merkezi uzlaştırma kuruluşu ile anlaşma yapılmasından,

c) Piyasa katılımcılarının sunmaları gereken teminat tutarlarının doğru şekilde hesaplanmasından,

ç) Piyasa katılımcılarının, sunmaları gereken teminat tutarları hakkında düzenli ve doğru şekilde bilgilendirilmesinden,

d) Piyasa İşletmecisi adına sunulan elektronik teminat mektuplarının elektronik olarak muhafazasından ve kendisine sunulan elektronik teminat mektupları hakkında merkezi uzlaştırma kuruluşunun bilgilendirilmesinden,

e) Merkezi uzlaştırma kuruluşunun, piyasa katılımcılarının sunmakla yükümlü oldukları teminat tutarları ve alacakları/borçları hakkında, düzenli ve doğru şekilde bilgilendirilmesinden,

f) Her bir piyasa katılımcısının mevcut teminat tutarı ile sunmakla yükümlü olduğu teminat tutarını karşılaştırarak, gerekmesi halinde ilgili piyasa katılımcısına ETSPYS üzerinden ve/veya merkezi uzlaştırma kuruluşu aracılığıyla teminat tamamlama çağrısında bulunulmasından,

g) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulan teminat yönetimi ve nakit takas hizmetine ilişkin olarak, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından alınacak olan hizmet bedeline ilişkin oranlar ile merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulan Türk lirası cinsinden nakit teminatların nemalandırılması hizmeti karşılığında tahsil edilecek olan fon yönetim komisyonu oranının piyasa katılımcılarına duyurulmasından,

ğ) 41 inci madde uyarınca belirlenen ve her bir piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek piyasa işletim ücretinin hesaplanmasından ve piyasa katılımcılarına bildirilmesinden,

h) Kendi nam ve hesabına, merkezi uzlaştırma kuruluşunda gerekli hesapların açılmasından,

ı) Alacağın devri sözleşmeleri kapsamında yapılacak ödemeler ile ilgili olarak merkezi uzlaştırma kuruluşunun zamanında ve doğru şekilde bilgilendirilmesinden,

i) Elektronik sistemlerinde yapacağı planlı bakım ve güncellemeler hakkında önceden merkezi uzlaştırma kuruluşunun bilgilendirilmesinden, sorumludur.

Piyasa katılımcılarının mali sorumlulukları

MADDE 33- (1) Piyasa katılımcıları;

a) Merkezi uzlaştırma kuruluşunda kendi namına, teminat ve ödemelere ilişkin işlemlerin gerçekleşmesine yönelik olarak teminat ve nakit hesabının zamanında ve doğru şekilde açılmasından,

b) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulacak olan elektronik teminat mektubu dışındaki diğeri teminatları saklama ve nakit takas hizmetine ilişkin merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcısı anlaşmasının imzalanmasından,

c) Piyasa İşletmecisi tarafından fatura ödeme işlemlerinin yürütölmesi amacıyla aracı bankalarda, kendi namına, ödemelere ilişkin işlemlerin gerçekleşmesine yönelik olarak nakit hesabının zamanında ve doğru şekilde açılmasından,

) Piyasa İşletmecisi tarafından kendilerine bildirilen faturalara ilişkin olarak ödemelerin zamanında, doğru ve eksiksiz bir şekilde yapılmasından,

d) Piyasa İşletmecisi namına sunmaları gereken teminat tutarının bu Yönetmelikte yer alan ilgili maddeler gereğince sunulmasından,

e) Ödeme yükümlölüklerini teminat altına almak için merkezi uzlaştırma kuruluşunda, adlarına açılmış olan teminat hesaplarına, Piyasa İşletmecisi tarafından bildirilen miktardaki teminatın zamanında yatırılmasından,

f) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulan teminat yönetimi ve nakit takas hizmetine ilişkin olarak kendilerinden talep edilen hizmet bedelinin merkezi uzlaştırma kuruluşuna zamanında yatırılmasından, sorumludur.

Merkezi uzlaştırma kuruluşunun sorumlulukları

MADDE 34- (1) Merkezi uzlaştırma kuruluşu;

a) Teminat işlemleri ile fatura ve temlik ödemelerinin, zamanında ve doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi için Piyasa İşletmecisi ve piyasa katılımcıları ile iletişimi sağlayacak olan altyapının kurulması ve kurulan sistemin işletilmesi ile ihtiyaç duyulan geliştirmelerin yapılmasından,

b) Birincil piyasadaki tahsisat satış gelirlerinin ve piyasa istikrar mekanizması kaynaklı işlemlerden elde edilen gelirlerin genel bütçenin (B) işaretili cetveline özel gelir olarak kaydedilmek üzere İDB'ye aktarılmasından,

c) Piyasa İşletmecisinin ETS piyasasından elde ettiğı gelirlerin yüzde ellisinin genel bütçenin (B) işaretili cetveline özel gelir olarak kaydedilmek üzere İDB'ye aktarılmasından,

) Piyasa İşletmecisi adına sunulan elektronik teminat mektubu dışındaki diğeri teminatların kabulü ve muhafazasından,

d) Teminatlara ilişkin gerçekleşen işlemlerin izlenmesinden,

e) Teminat mektupları da dahil olmak üzere teminatların değerlemesinden,

f) Piyasa İşletmecisinin, piyasa katılımcılarının teminat hesaplarında gerçekleştirilen işlemler ve mevcut teminat seviyesi hakkında zamanında ve doğru şekilde bilgilendirilmesinden,

g) Piyasa katılımcısının birincil ve ikincil piyasalara ilişkin olarak sunmuş olduğı teminat tutarının, ilgili katılımcının sağlaması gereken teminat seviyesinin altına düşmesi durumunda, ilgili piyasa katılımcısına sunması gereken teminat tutarına ilişkin teminat tamamlama çağırısı bildiriminin yapılmasından,

ğ) Temerrüde düşen piyasa katılımcısına ilişkin temerrüt faizinin hesaplanması ve buna ilişkin olarak Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

h) Piyasa katılımcıları tarafından ödenmesi gereken hizmet bedelleri ve fon yönetim komisyonları hakkında piyasa katılımcılarının bilgilendirilmesinden,

ı) Takas ve teminat süreçleri ile ilgili gerekli mevzuatın Piyasa İşletmecisinin görüşü alınarak hazırlanması ve piyasa katılımcıları ile paylaşılmasından,

i) (b) ve (c) bentlerinde belirtilen gelirlerinin aktarımı, teminat ve ödeme işlemlerinin yürütülmesi amacına yönelik olarak Piyasa İşletmecisi ile merkezi uzlaştırma kuruluşu anlaşmasının imzalanmasından,

j) Piyasa katılımcılarının elektronik teminat mektubu dışındaki diğer teminatlarını saklama, teminat yönetimi, nemalandırma ve nakit takas hizmetine ilişkin merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcı anlaşmasının imzalanmasından,

k) Teminat yönetimi, fatura ve temlik ödemelerine ilişkin gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

l) Piyasa İşletmecisi tarafından, piyasa katılımcılarına ilişkin olarak kendilerine gönderilen katılımcı bazındaki ticari işlemler ve teminat kullanımı gibi ticari sır niteliğindeki bilgi ve verilerin kanunen yetkili kılınan merciler dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılmamasından,

m) Yetkili merciler ve Piyasa İşletmecisi tarafından kendisine bildirilen haciz ve iflas işlemleri sonucu, işlemle ilgili olarak söz konusu alacak kesinleşinceye kadar ilgili piyasa katılımcısının nakit hesabının bloke edilmesi, ödemelerin doğru bir şekilde yapılmasının takibi ve yapılan ödemelere ilişkin olarak Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

n) Piyasa İşletmecisi dışında yetkili merciler tarafından merkezi uzlaştırma kuruluşuna bildirilen haciz, iflas ve tedbir işlemlerinde gerekli işlemlerin uygulanması ve Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

o) Piyasa katılımcıları tarafından tevdi edilecek teminatların yatırma ve çekme süreleri gibi hususlara ilişkin değişikliklerin Piyasa İşletmecisine önerilmesi, bunların uygulanması ve bu hususlar çerçevesinde yatırılacak teminatların kabul edilmesinden,

ö) Teminat olarak kabul edilecek menkul kıymetlerin değerlendirme katsayılarının Piyasa İşletmecisinin uygun görüşüyle belirlenmesi ve uygulanmasından,

p) Elektronik sistemlerinde yapacağı planlı bakım ve güncellemeler hakkında en az on gün önceden Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

r) Nakit takası, tahsilat, teminat yönetimi ve benzeri iş ve işlemlerin, bu Yönetmelik ve diğer ilgili mevzuatta belirtilen gün ve saatlerde yerine getirilmesinden,

s) Piyasa İşletmecisi tarafından kendisine bildirilen temliknameler kapsamındaki ödemelerin doğru bir şekilde yapılmasının takibinden ve yapılan ödemelere ilişkin olarak Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden, sorumludur.

(2) Merkezi uzlaştırma kuruluşu ve aracı bankalar tarafından teminatlar ve fatura ödemelerine ilişkin olarak kullanılan bilgisayar, yazılım ya da teknolojik altyapının beklenmedik bir şekilde arızalanması ve ilgili mevzuat doğrultusunda tamamlanması gereken süreçlerin bildirilen süre zarfında tamamlanamayacağının ortaya çıkması durumunda, alınan tedbirler ve öneriler hakkında merkezi uzlaştırma kuruluşu, Piyasa İşletmecisini ivedilikle bilgilendirir ve bu arızanın ivedilikle çözülmesi için her türlü tedbiri alır.

(3) Piyasa katılımcıları tarafından Türk lirası cinsinden sunulan nakit teminatlar en iyi gayret esası ile nemalandırılır. Nemalandırmaya ilişkin usul ve esaslar merkezi uzlaştırma kuruluşunun yasal sorumluluğunda olup söz konusu nemalandırma işlemi günün piyasa koşullarına göre en iyi gayret gösterilmek suretiyle merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından gerçekleştirilir. Nema tutarının ilgili piyasa katılımcısının hesabına bir sonraki iş günü aktarılmasına ilişkin hususlar merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcı anlaşmasında yer alır.

(4) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulan teminat saklama ve nakit takas hizmetine ilişkin olarak, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından alınacak olan hizmet bedeline ilişkin oranlar ile fon yönetim komisyonu oranı merkezi uzlaştırma kuruluşunun görüşü alınarak Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenir ve katılımcılara duyurulur. Bu oranlarda değişiklik olması durumunda, Piyasa İşletmecisi değişen oranları, bu oranların geçerlilik tarihinden en geç bir ay önce ETSPYS aracılığıyla yayımlar.

(5) Piyasa katılımcısının, ödemesi gereken hizmet bedelini tebliğ tarihini takip eden üç iş günü içerisinde ödememesi durumunda uygulanacak hükümler merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcı anlaşmasında yer alır.

Teminat

MADDE 35- (1) Piyasa katılımcıları, piyasaya ilişkin yükümlülüklerini yerine getirememesi veya faaliyetlerini gerçekleştirememesi durumunda, katılımcılar arasındaki nakit akışının sürekliliğini; piyasa katılımcısının ödemesini zamanında gerçekleştirememesi durumunda ise alacaklı durumunda olan diğer piyasa katılımcılarının güvence altına alınmasını sağlamak üzere teminat sağlar.

(2) Fatura son ödeme tarihi geçmemiş birincil ve ikincil piyasa işlemleri için, piyasa katılımcısının faturasına yansımaları öngörülen tutarlar ile seans içerisindeki teklifler için teminat hesaplanır.

(3) Piyasa katılımcılarının birincil piyasa işlemlerine ilişkin teminat tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$TİHT_{p,d} = PİT_{p,d} + ET_{p,d}$$

$$PİT_{p,d} = \left(\sum_{d=1}^b \sum_{r=1}^c ATM_{p,d,r} \times ATF_{p,d,r} + \sum_{d=1}^g \sum_{a=1}^h AEM_{p,d,a} \times AEF_{p,d,a} \right)$$

$$ET_{p,d} = \left[\left(\sum_{d=1}^b \sum_{r=1}^c ATM_{p,d,r} + \sum_{d=1}^g \sum_{a=1}^h AEM_{p,d,a} \right) \times PİÜT_{p,d} \times (1 + GKO_d) \right] + [PİT_{p,d} \times (GKO_d)]$$

(4) Üçüncü fıkradaki formülde geçen;

$TİHT_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye teklif sunmak için gerekli teminat tutarını,

$PİT_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye teklif sunmak için gerekli piyasa işlem teminat tutarını,

$ET_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye teklif sunmak için gerekli ek teminat tutarını,

$ATM_{p,d,r}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihale için sunduğu “r” alış teklifinin miktarını,

$ATF_{p,d,r}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihale için sunduğu “r” alış teklifinin fiyatını,

$AEM_{p,d,a}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye ilişkin seans içinde gerçekleşen “a” alış eşleşmesinin miktarını,

$AEF_{p,d,a}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye ilişkin seans içinde gerçekleşen “a” alış eşleşmesinin fiyatını,

$PİÜT_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye ilişkin birim piyasa işletim ücretini,

GKO_d : “d” gününde ilgili mevzuat çerçevesinde yürürlükte olan güncel KDV oranını,

b : “p” piyasa katılımcısının teklif sunduğu ihale sayısını,

c : “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihale için sunduğu teklif sayısını,

g : “p” piyasa katılımcısının alış yönlü eşleşmesi bulunan ihale sayısını,

h : “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye ilişkin alış yönlü eşleşme sayısını,

ifade eder.

(5) Piyasa katılımcılarının spot tahsisat piyasası işlemlerine ilişkin teminat tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$TiPT_{p,d} = iPiT_{p,d} + iET_{p,d}$$

$$iPiT_{p,d} = \max \left[\left(\sum_{k=1}^b \sum_{r=1}^c ATM_{p,k,r} \times ATF_{p,k,r} + \sum_{k=1}^e \sum_{a=1}^f AEM_{p,k,a} \times AEF_{p,k,a} - \sum_{k=1}^g \sum_{s=1}^h SEM_{p,k,s} \times SEF_{p,k,s} \right), 0 \right]$$

$$iET_{p,d} = \left\{ \left(\sum_{k=1}^b \sum_{r=1}^c ATM_{p,k,r} + \sum_{k=1}^e \sum_{a=1}^f AEM_{p,k,a} + \sum_{k=1}^b \sum_{l=1}^c STM_{p,k,l} + \sum_{k=1}^g \sum_{s=1}^h SEM_{p,k,s} \right) \times PiÜT_{p,k} \times (1 + GKO_d) \right\} + \{ iPiT_{p,d} \times GKO_d \}$$

(6) Beşinci fıkradaki formülde geçen;

TiPT_{p,d} : “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki spot tahsisat piyasasına teklif sunmak için gerekli teminat tutarını,

iPiT_{p,d} : “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki spot tahsisat piyasasına teklif sunmak için gerekli piyasa işlem teminat tutarını,

iET_{p,d} : “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki spot tahsisat piyasasına teklif sunmak için gerekli ek teminat tutarını,

ATM_{p,k,r} : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu “r” alış teklifinin miktarını,

ATF_{p,k,r} : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu “r” alış teklifinin fiyatını,

AEM_{p,k,a} : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “a” alış eşleşmesinin miktarını,

AEF_{p,k,a} : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “a” alış eşleşmesinin fiyatını,

STM_{p,k,l} : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “l” satış teklifinin miktarını,

SEM_{p,k,s} : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “s” satış eşleşmesinin miktarını,

SEF_{p,k,s} : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “s” satış eşleşmesinin fiyatını,

GKO_d : “d” gününde ilgili mevzuat çerçevesinde yürürlükte olan güncel KDV oranını,

PiÜT_{p,k} : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin birim piyasa işletim ücretini,

b : “p” piyasa katılımcısının teklif sunduğu kontrat sayısını,

c : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu teklif sayısını,

- e : “p” piyasa katılımcısının alış yönlü eşleşmesi bulunan kontrat sayısını,
f : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin alış yönlü eşleşme sayısını,
g : “p” piyasa katılımcısının satış yönlü eşleşmesi bulunan kontrat sayısını,
h : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin satış yönlü eşleşme sayısını,
ifade eder.

(7) Beşinci fıkra uyarınca piyasa işlem teminatı hesabına dahil edilen teklifler, eşleşmeleri halinde ilgili formülde yer alan eşleşmeler içerisinde değerlendirilir.

(8) Piyasa katılımcılarının piyasa işlem teminatı hesabındaki teminat tutarının, ilgili katılımcının alış yönlü teklif tutarı ve alış yönlü eşleşme tutarı toplamından varsa satış yönlü eşleşme tutarının düşülerek hesaplanması ile elde edilen tutar kadarı bloke edilir ve işlem limiti bu oranda azaltılır.

(9) Piyasa katılımcısının piyasa işlem teminatlarındaki bloke;

a) Seansın kapanmasının veya varsa itirazların değerlendirilmesinin ardından, eşleşmemiş ya da kısmen eşleşmemiş alış yönlü tekliflerinin tutarı kadar kaldırılır ve işlem limitleri kaldırılan bloke kadar artırılır.

b) Piyasa katılımcısının fatura ödemesini müteakip yaptığı ödeme tutarı kadar kaldırılır ve işlem limitleri kaldırılan bloke kadar artırılır.

(10) Toplam teminat aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$TT_{p,d} = \sum_{v=1}^u TIHT_{p,d,v} + \sum_{y=1}^z TIPT_{p,d,y}$$

(11) Onuncu fıkradaki formülde geçen;

$TT_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki bulundurması gereken toplam teminat tutarını,

$TIHT_{p,d,v}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye teklif sunmak için gerekli teminat tutarını,

$TIPT_{p,d,y}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki spot tahsisat piyasasına teklif sunmak için gerekli teminat tutarını,

u : ihale seans sayısını,

z : spot tahsisat piyasası seans sayısını,
ifade eder.

Teminat olarak kabul edilebilecek kıymetler

MADDE 36- (1) Teminat olarak kabul edilebilecek kıymetler aşağıda belirtilmiştir:

a) Türk lirası.

b) Döviz (ABD doları veya avro).

c) Türkiye’de faaliyet gösteren bankalar tarafından hazırlanmış olan Türk lirası veya döviz cinsinden (ABD doları veya avro) kesin ve süresiz elektronik teminat mektupları.

ç) Yurt dışında faaliyette bulunan banka veya finansal kuruluşların karşı garanti üzerine yurt içinde faaliyet gösteren bankaların düzenleyecekleri Türk lirası veya döviz cinsinden (ABD doları veya avro) kesin ve süresiz elektronik teminat mektupları.

d) Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ile Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Şirketi tarafından yurt içinde ihraç edilmiş kira sertifikaları.

e) Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Eurobond’lar ile Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Şirketi tarafından yurt dışında ihraç edilmiş kira sertifikaları.

(2) Teminatların Türk lirası karşılıklarının hesaplanması sürecinde; döviz nakit teminatlar ve döviz cinsinden elektronik teminat mektupları için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından hesaplanmanın yapılacağı günden bir iş günü önce saat 15.30’da ilan edilen TCMB döviz alış kuru, Devlet İç Borçlanma Senetleri için TCMB tarafından hesaplanmanın yapılacağı gün Resmî Gazete’de yayımlanan gösterge niteliğindeki fiyatlar, Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Eurobond’lar için merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından belirlenen fiyatlar baz alınır.

(3) Piyasa katılımcıları, sağlamaları gereken teminatları, birinci fıkrada belirtilen teminat olarak kabul edilebilecek kıymetlerden sadece biri ya da birden fazlası ile sağlayabilirler. Verilen teminatlar kısmen veya tamamen, teminat olarak kabul edilen diğer kıymetlerle değiştirilebilir.

(4) Piyasa katılımcısı tarafından teminat olarak sunulan kıymetlere ilişkin yasal mercilerce verilen ihtiyati tedbir kararlarının veya ilgili kıymetlerin kesin teminat niteliğini ortadan kaldıran diğer durumların Piyasa İşletmecisi tarafından öğrenilmesi halinde söz konusu kıymetler ilgili piyasa katılımcısının toplam teminat hesabında dikkate alınmaz.

(5) Nakit Türk lirası ve Türk lirası cinsinden elektronik teminat mektubu dışında teminat olarak kabul edilen kıymetlere ve döviz cinsinden elektronik teminat mektuplarına değerlendirme katsayısı uygulanır. Bu fıkra kapsamında uygulanacak olan değerlendirme katsayısı, benzer piyasalarda uygulanan değerlendirme katsayıları dikkate alınarak merkezi uzlaştırma kuruluşunun önerisi üzerine Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenerek, ETSPYS aracılığıyla piyasa katılımcılarına duyurulur.

(6) Teminatlarla ilgili tüm maliyetler ilgili piyasa katılımcısı tarafından karşılanır.

Teminat işlemlerine ilişkin süreç

MADDE 37- (1) Piyasa İşletmecisi seans sonu işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, piyasa katılımcısı bazında sunulması gereken teminat tutarlarına ilişkin gerekli hesaplamaları yaparak, piyasa katılımcılarını ve piyasa katılımcısı bazında merkezi uzlaştırma kuruluşunu bilgilendirir. Bir piyasa katılımcısının birincil piyasa ve spot tahsisat piyasası faaliyetlerine ilişkin olarak sunmuş olduğu toplam teminat tutarının, sunulması gereken toplam teminat tutarını karşılamaması durumunda ilgili piyasa katılımcısına merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından teminat tamamlama çağrısı yapılır.

(2) Kendisine teminat tamamlama çağrısı yapılan bir piyasa katılımcısı, ilgili birincil piyasa ve spot tahsisat piyasası faaliyetlerine devam edebilmek için sunmakla yükümlü olduğu toplam teminatını teminatın niteliğine göre merkezi uzlaştırma kuruluşuna ve/veya Piyasa İşletmecisine sunar.

(3) Merkezi uzlaştırma kuruluşu piyasa katılımcıları tarafından sunulan teminat tutarına ilişkin güncel bilgileri piyasa katılımcısı bazında Piyasa İşletmecisine seans günlerinde 09.00-15.00 saatleri arasında bildirir.

(4) Piyasa katılımcıları birincil piyasa ve spot tahsisat piyasasında işlem yapabilmeleri için gereken teminatı, iş günlerinde 09.00-17.00 saatleri arasında teminatın niteliğine göre merkezi uzlaştırma kuruluşuna ve/veya Piyasa İşletmecisine sunar.

Teminatların iadesi

MADDE 38- (1) Piyasa katılımcısının, sunmuş olduğu teminatların toplam tutarının, sunması gereken toplam teminat tutarından büyük olması durumunda fazla teminat tutarı, söz konusu teminatın kısmen iadeye uygun olması durumunda ve piyasa katılımcısının talebi üzerine merkezi uzlaştırma kuruluşu ve/veya Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcısına iade edilir.

(2) Piyasa katılımcısı tarafından gerçekleştirilecek bloke edilmemiş teminat tutarlarının çekme işlemleri hafta sonu, resmî tatil günleri ve yarım gün resmî tatil olan iş günleri hariç olmak üzere diğer günlerde;

a) Türk lirası cinsinden nakit teminatlar için saat 15.05 ile 15.40 arasında,

b) Diğer tüm teminat türleri için saat 15.30 ile 17.00 arasında,

gerçekleştirilebilir.

(3) Merkezi uzlaştırma kuruluşunun görüşü doğrultusunda Piyasa İşletmecisi, Kuruma ve ETSPYS aracılığıyla piyasa katılımcılarına bildirmek koşuluyla ikinci fıkrada belirtilen saatleri değiştirebilir.

Uzlaştırma işlemleri

MADDE 39- (1) Birincil piyasa ve spot tahsisat piyasasının uzlaştırılmasında tahsisat alışlarına ve/veya satışlarına ilişkin ticari işlem onayları dikkate alınır.

(2) Birincil piyasa ve spot tahsisat piyasası kapsamında piyasa katılımcılarının tahsisat alışlarına ilişkin olarak, ilgili seans için ilgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek borç tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$ETSGAT_{p,s} = \left(\sum_{r=1}^n (ETSGAM_{p,s,r} \times AEF_{p,s,r}) \right)$$

(3) İkinci fıkradaki formülde geçen;

$ETSGAT_{p,s}$: “p” piyasa katılımcısının, “s” seansında gerçekleşen tahsisat alışlarından dolayı ilgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek borç tutarını,

$AEF_{p,s,r}$: “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait geçerli “r” eşleşmesi için uygulanacak alış yönündeki eşleşme fiyatını,

$ETSGAM_{p,s,r}$: “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait geçerli “r” eşleşmesinden dolayı gerçekleştirmiş olduğu alış miktarını,

n : “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait tahsisat alışları için gerçekleştirmiş olduğu eşleşme sayısını, ifade eder.

(4) Spot tahsisat piyasası kapsamında piyasa katılımcılarının tahsisat satışlarına ilişkin olarak, ilgili seans için ilgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek alacak tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$ETSGST_{p,s} = \left(\sum_{r=1}^n (ETSGSM_{p,s,r} \times SEF_{p,s,r}) \right)$$

(5) Dördüncü fıkradaki formülde geçen;

$ETSGST_{p,s}$: “p” piyasa katılımcısının, “s” seansında gerçekleşen tahsisat satışlarından dolayı ilgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek alacak tutarını,

$SEF_{p,s,r}$: “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait geçerli “r” eşleşmesi için uygulanacak satış yönündeki eşleşme fiyatını,

$ETSGSM_{p,s,r}$: “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait geçerli “r” eşleşmesinden dolayı gerçekleştirmiş olduğu satış miktarını,

n : “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait tahsisat satışları için gerçekleştirmiş olduğu eşleşme sayısını, ifade eder.

Uzlaştırma bildirimleri

MADDE 40- (1) Birincil piyasa ve/veya ikincil piyasaların uzlaştırma hesaplamaları sonucunda piyasa katılımcılarının her seans için Piyasa İşletmecisine ödeyecekleri ya da Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcılarına ödenecek tutarları içeren ön uzlaştırma bildirimleri, seans günü saat 16.00’ya kadar, nihai uzlaştırma bildirimleri ise seans günü saat 17.00’ye kadar ETSPYS aracılığı ile ilgili piyasa katılımcılarına duyurulur.

(2) Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcılarına duyurulan birincil piyasa ve/veya ikincil piyasalara ilişkin ön ve nihai uzlaştırma bildiriminde asgari olarak aşağıda belirtilen kalemler yer alır:

a) Katılımcının birincil piyasa ve ikincil piyasalar kapsamında alışlarına ilişkin tahsisat miktarı ve borç dökümü.

b) Katılımcının ikincil piyasalar kapsamında satışlarına ilişkin tahsisat miktarı ve alacak dökümü.

c) Fatura ödemelerine ilişkin gecikme zammı kalemleri.

ç) İlgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek piyasa işletim ücreti.

d) Düzeltme kalemi.

Piyasa İşletmecisi tarafından alınacak ücretler

MADDE 41- (1) Piyasa katılımcıları tarafından birincil ve ikincil piyasalarda gerçekleştirilen işlemler için tahsil edilecek piyasa işletim ücretleri her yıl Kurum tarafından belirlenir. İlgili ücretlerin belirlenmesine ve tahsiline ilişkin hükümler tebliğ ile düzenlenir.

(2) Piyasa işletim ücreti aşağıda belirtilen kalemlerden oluşur:

a) Yıllık katılım ücreti.

b) Birincil piyasada gerçekleşen alış ve ikincil piyasalarda gerçekleştirilen alış satış işlemleri için belirlenen ücret.

c) Tahsisat ikili anlaşmalar kapsamında gerçekleştirilen işlemler için belirlenen ücret.

(3) Yıllık katılım ücreti, İKS'ye ilk kez kayıt yaptıran piyasa katılımcıları için kayıt işlemlerinin tamamlanmasını müteakip ilk faturada ve mevcut piyasa katılımcıları için ise her yıl için ocak ayındaki ilk faturada yıllık katılım ücreti kalemi olarak yer alır. Yıllık katılım ücreti söz konusu fatura kapsamında tahsil edilir ya da varsa piyasa katılımcısının alacaklarından mahsup edilir. Yıllık katılım ücreti piyasa katılımcısının piyasadan çıkması durumunda iade edilmez.

Faturalama işlemleri

MADDE 42- (1) Piyasa İşletmecisi, birincil ve ikincil piyasalar nihai uzlaştırma bildirimlerinin ETSPYS aracılığı ile ilgili piyasa katılımcılarına duyurulduğu günü takip eden iş günü, birincil ve ikincil piyasalar nihai uzlaştırma bildiriminde yer alan tutarlara göre faturaları düzenler. Birincil ve ikincil piyasalara ilişkin nihai uzlaştırma bildiriminin yayımlanma tarihi, piyasa katılımcıları için fatura tebliğ tarihi olarak kabul edilir.

(2) Piyasa İşletmecisi, birincil ve ikincil piyasalar nihai uzlaştırma bildiriminin ETSPYS aracılığıyla ilgili piyasa katılımcılarına duyurulduğu günden itibaren, piyasa katılımcısı adına düzenlenmiş olan faturalara istinaden borç/alacak bilgilerini merkezi uzlaştırma kuruluşuna bildirir.

(3) Ödeme yapılacak piyasa katılımcıları, ikincil piyasalar nihai uzlaştırma bildiriminin ETSPYS aracılığıyla ilgili piyasa katılımcılarına duyurulduğu günden itibaren en geç 7 gün içinde, ikincil piyasalar nihai uzlaştırma bildiriminde yer alan tutarlara göre düzenlediği faturayı Piyasa İşletmecisine gönderir.

Ödemeler ve tahsilatlar

MADDE 43- (1) Piyasa katılımcılarına uzlaştırmaya ilişkin iletilen faturaların bedelleri, aynı piyasa katılımcısının fatura alacaklısı olması durumunda alacak tutarı toplamı fatura bedelinden düşülmek kaydıyla borçlu piyasa katılımcıları tarafından aracı bankalar aracılığıyla Piyasa İşletmecisinin merkezi uzlaştırma kuruluşundaki hesabına en geç fatura tebliğ tarihini takip eden ikinci iş günü ödenir.

(2) Piyasa katılımcıları tarafından Piyasa İşletmecisine iletilen faturaların bedelleri, aynı piyasa katılımcısının fatura borçlusu olması durumunda borç tutarı toplamı fatura bedelinden düşülmek kaydıyla Piyasa İşletmecisi tarafından alacaklı piyasa katılımcılarına yapılacak ödemeler, en geç fatura tebliğ tarihini takip eden üçüncü iş günü içerisinde, ilgili seans için piyasa katılımcılarından tahsil edilen tüm tutarların net alacak tutarlarına oranına göre, Piyasa İşletmecisinin merkezi uzlaştırma kuruluşundaki hesabından, aracı bankalar kullanılarak ödenir.

(3) Birincil piyasadaki tahsisat satış gelirleri ile piyasa istikrar mekanizması kaynaklı işlemlerden elde edilen gelirler tahsil edildiği günü takip eden ilk iş günü; piyasa işletim ücretinin %50'si ise tahsil edildiği ayı takip eden en geç beşinci iş günü merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından 7552 sayılı Kanunun 12 nci maddesi uyarınca genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir olarak kaydedilmek üzere ilgili hesaba aktarılır. Aktarılan tutarlar Piyasa İşletmecisi tarafından tevsik edici belgelerle birlikte aynı süre içinde İDB'ye ve İDB'nin bağlı olduğu Saymanlık Müdürlüğüne bildirilir.

(4) Merkezi uzlaştırma kuruluşu, sunmuş olduğu teminat yönetimi ve nakit takas hizmetine ilişkin olarak piyasa katılımcılarının ödemesi gereken hizmet bedellerini, aylık bazda piyasa katılımcılarına bildirir. Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından piyasa katılımcılarına bildirilen hizmet bedelleri, bu bedelin tebliğ tarihini takip eden üç iş günü içerisinde merkezi uzlaştırma kuruluşuna ödenir. Piyasa katılımcısının, söz konusu hizmet bedelini, tebliğ tarihini takip eden üç iş günü içerisinde ödememesi durumunda uygulanacak hükümler piyasa katılımcısı ile merkezi uzlaştırma kuruluşu arasında yapılacak olan anlaşmada yer alır.

(5) Piyasa katılımcıları, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından kendilerine yapılacak fatura ödemelerine ilişkin olarak tek bir aracı banka ile çalışırlar; ancak, merkezi uzlaştırma kuruluşuna yapacakları ödemelere ilişkin olarak birden fazla banka ile çalışabilirler. Piyasa katılımcıları, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından kendilerine yapılacak fatura ödemelerine ilişkin birlikte çalışacakları aracı bankayı bildirme ve değiştirme işlemlerini merkezi uzlaştırma kuruluşu sistemleri aracılığıyla gerçekleştirebilirler.

(6) Merkezi uzlaştırma kuruluşu ve aracı bankalar tarafından teminatlar ve fatura ödemelerine ilişkin olarak kullanılan bilgisayar, yazılım ya da teknolojik altyapının beklenmedik bir şekilde arızalanması ve bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda tamamlanması gereken süreçlerin belirlenmiş olan süre zarfında tamamlanmayacağına ortaya çıkması durumunda, aracı banka merkezi uzlaştırma kuruluşunu, merkezi uzlaştırma kuruluşu Piyasa İşletmecisini ivedilikle bilgilendirir. Bu durumda, Piyasa İşletmecisi, süreçlerin tamamlanabilmesi için yeni süreler belirler ve bu değişikliklerle ilgili piyasa katılımcılarını bilgilendirir.

(7) İlgili seansa ilişkin olarak hem alacaklı hem de borçlu olan piyasa katılımcıları için faturaya esas uzlaştırma bildirimiminin yayımlanmasını müteakiben alacak ve borçlar arasında mahsuplaşma işlemi otomatik olarak yapılır.

Fatura ödemelerinin yapılmaması

MADDE 44- (1) Piyasa katılımcısının, faturadan kaynaklanan net borcunu, fatura tebliğ tarihini takip eden iki iş günü içerisinde ödememesi halinde, ödenmesi gereken tutara temerrüt faizi uygulanır. Temerrüt faizi oranı, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen orandır. Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından günlük olarak hesaplanan temerrüt faizi tutarlarının toplamı faturaya esas değer olarak kabul edilir. Temerrüt faizine ilişkin bedeller ilgili uzlaştırma bildiriminde gecikme zammı kalemi olarak belirtilir ve ilgili piyasa katılımcısının faturasına yansıtılır.

(2) Piyasa katılımcısının merkezi uzlaştırma kuruluşu nezdinde ETS piyasası için açılmış nakit hesabında bulunan tutarın ve/veya sunması gereken toplam teminat tutarının üzerinde olan Türk lirası cinsinden nakit teminat tutarının ilgili fatura bildirimine ilişkin piyasa katılımcısının borcunu karşılayacak seviyede olması durumunda, söz konusu borç bu tutarlardan Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenen sırada otomatik olarak karşılanır ve ilgili piyasa katılımcısı temerrüde düşmez.

(3) Piyasa İşletmecisinin piyasa katılımcılarına ödeme yapacağı fatura bedelini, fatura tebliğ tarihini takip eden üç iş günü içerisinde ödememesi halinde, ödenmesi gereken tutara temerrüt faizi uygulanır. Temerrüt faizi oranı, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen orandır. Temerrüt faizine ilişkin bedeller ilgili uzlaştırma bildiriminde gecikme zammı kalemi olarak belirtilir ve Piyasa İşletmecisine düzenlenen faturaya yansıtılır.

(4) Piyasa katılımcısının, birinci fıkrada bahsi geçen fatura bedelini, fatura tebliğ tarihini takip eden iki iş günü içerisinde ödememesi durumunda sırasıyla;

- a) Öncelikle piyasa katılımcısının ETS piyasası için açılan hesabına,
- b) Türk lirası cinsinden nakit teminat fazlasına,
- c) Türk lirası cinsinden nakit teminatına,

başvurulur. Bu tutarların borcu karşılamaması durumunda, piyasa katılımcısının ayrıca bir ihtara gerek olmaksızın fatura temerrüdüne düştüğü kabul edilir. Temerrüde düşen piyasa katılımcısının diğer teminatlarına başvurulur. Temerrüde düşen piyasa katılımcısının temerrüt durumu boyunca birincil ve ikincil piyasalarda işlem yapması engellenir. Söz konusu temerrüt durumu, Piyasa İşletmecisi tarafından Kuruma raporlanır. Ayrıca fatura temerrüdüne düşen piyasa katılımcısına ilişkin olarak yasal yollara başvurulur.

(5) Ödemeler ve teminatlara ilişkin yükümlülüklerin bu Yönetmelikte belirtilen süreler içinde Piyasa İşletmecisi ve merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından kullanılan bilgisayar, yazılım ya da teknolojik altyapının beklenmedik bir şekilde arızalanması ve merkezi uzlaştırma kuruluşu ile ilgili olan arızaların Piyasa İşletmecisine geçerli sebeplerle raporlanması halinde, Piyasa İşletmecisine ve piyasa katılımcısına temerrüt faizi uygulanmaz.

(6) Temerrüde düşen piyasa katılımcılarının, birincil ve ikincil piyasalara ilişkin tüm mali yükümlülüklerini yerine getirmesi halinde temerrüt hali sona erer.

YEDİNCİ BÖLÜM

İtirazlar ve Arıza Prosedürleri

İtirazlar

MADDE 45- (1) Birincil piyasa ve spot tahsisat piyasasında, piyasa katılımcılarına, ticari işlem onaylarına ilişkin bildirimlerde hata bulunması durumunda itiraz edebilmeleri için bildirimden sonra 20 dakika süre tanınır. İtirazlar sadece itirazın süresinde yapılmış olması ve hatanın Piyasa İşletmecisinden kaynaklanması durumunda kabul edilir. Piyasa İşletmecisi yapılan itirazlara itiraz bildirim süresi bitimini takip eden 20 dakika içerisinde cevap verir. İtirazın kabul edilmesi durumunda, Piyasa İşletmecisi düzeltilmiş ticari işlem onayını ilgili piyasa katılımcılarına gönderir.

(2) Yapılan itiraz, ilgili piyasa katılımcısının yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz. Kendisine tanınan süre içinde itirazda bulunmayan piyasa katılımcısı, ticari işlem onayını tüm içeriğiyle birlikte kabul etmiş sayılır. Yapılan ticari işlem onayları, itiraz süresinin tamamlanmasından sonra içerdikleri fiyat ve miktarlar çerçevesinde sözleşme niteliği kazanır.

(3) İhaleye ilişkin itiraz olması durumunda, Piyasa İşletmecisi itirazı değerlendirerek itiraza konu işlemlerin bu Yönetmelik ile belirlenen esaslara aykırılık içermesi halinde ilgili seansı iptal edebilir ve piyasa katılımcılarına ETSPYS ve diğer iletişim kanalları aracılığıyla gerekli duyuruyu yapar.

(4) Bir kontrata ilişkin itiraz olması durumunda, Piyasa İşletmecisi itirazı değerlendirerek itiraza konu işlemlerin bu Yönetmelik ile belirlenen esaslara aykırılık içermesi halinde ilgili kontratı askıya alabilir ve piyasa katılımcılarına ETSPYS aracılığıyla gerekli duyuruyu yapar.

Uzlaştırma bildirimlerine ve/veya faturalara itiraz

MADDE 46- (1) Piyasa katılımcıları, uzlaştırma bildirimlerine ve/veya faturalara ilişkin Piyasa İşletmecisine itirazda bulunabilir. İtiraz başvurularında, itiraz sebeplerinin belirtilmesi zorunludur.

(2) Ön uzlaştırma bildirimlerine ilişkin itiraz başvuruları, ön uzlaştırma bildiriminin yayımlandığı gün saat 16.30'a kadar ETSPYS aracılığıyla yapılır.

(3) Ön uzlaştırma bildirimine ilişkin yapılan itirazlar Piyasa İşletmecisi tarafından aynı gün saat 16.45'e kadar sonuçlandırılır ve itiraz sonuçları ilgili piyasa katılımcısına ETSPYS üzerinden veya yazılı olarak bildirilir.

(4) Fatura itiraz başvuruları, Piyasa İşletmecisine faturanın tebliğ tarihinden itibaren sekiz gün içerisinde yazılı olarak yapılır.

(5) Piyasa katılımcılarının uzlaştırma bildirimlerine ve/veya faturalara itirazda bulunmaları, ödeme yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

(6) Piyasa katılımcıları, birincil ve ikincil piyasalar nihai uzlaştırma bildirimlerine ilişkin yazılı olarak itirazda bulunabilir. İtiraz başvurularında, itiraz sebeplerinin belirtilmesi zorunludur. İtiraz başvuruları itiraz başvurusunu takip eden 10 iş günü içerisinde Piyasa İşletmecisi tarafından değerlendirilerek sonuçlandırılır ve itirazın kabul edilmesi halinde gerekli düzeltme işlemi gerçekleştirilir.

(7) Piyasa İşletmecisi bu madde kapsamında bir itiraz olmaksızın yapılan bir hatayı tespit etmesi halinde gerekli düzeltme işlemi yapar.

(8) Piyasa İşletmecisi tarafından varılan sonuca ilişkin ihtilaflar, piyasa katılımcılarının başvuruları üzerine Kurum tarafından incelenerek karara bağlanır.

Arıza ve bakım prosedürleri

MADDE 47- (1) Piyasa İşletmecisinin İKS'nin işletimi ile birincil ve ikincil piyasalara ilişkin faaliyetlerin yürütülmesinde kullandığı bilgisayar, yazılım veya diğer teknolojik altyapılarda işlemlerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini engelleyecek nitelikte problemler oluşması, ETSPYS'de bakım yapılması veya Piyasa İşletmecisinin kullandığı iletişim hatlarının kesilmesi durumunda ETSPYS arıza ve bakım süreçleri uygulanır.

(2) Piyasa İşletmecisi; ETSPYS'nin arızalanması, ETSPYS'de bakım yapılması veya bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda tamamlaması gereken süreçleri belirlenmiş olan sürede tamamlayamayacağının ortaya çıkması durumunda süreçlerin tamamlanabilmesi için yeni süreler belirler ve birincil piyasada arızanın çözülemediği durumlarda ilgili ihaleyi iptal edebilir, spot tahsisat piyasasında ilgili kontratları askıya alır. ETSPYS arıza süreçlerinin sona erme zamanı Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcılarına duyurulur. ETSPYS bakım zamanlarının başlama ve sona erme zamanı Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcılarına duyurulur. Birincil piyasada ihalenin arıza sebebi ile iptali halinde söz konusu arızaya ilişkin hususlar Kuruma raporlanır.

(3) Piyasa İşletmecisi, ETSPYS'nin arızalanmaması için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. Arıza ve bakım prosedürlerinin yürütülmesi sonucunda ortaya çıkan ilave maliyetlerden ve zararlardan Piyasa İşletmecisi sorumlu tutulamaz.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Devir ve temlik

MADDE 48- (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülüklerle ilgili olarak yapılan; devir, temlik ve taşınır rehinleri Piyasa İşletmecisine karşı hüküm ifade etmez. Bu Yönetmelik kapsamındaki alacak ve haklar ise ancak Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenen hususlara uygun olarak ve Piyasa İşletmecisinden onay alınmak kaydıyla devir, rehin ve temlik edilebilir.

(2) Tahsisatlar, teminat sözleşmelerine konu edilemez. Teslim yükümlülüğüne konu olan ücretsiz tahsisatlar ilk aktarıldığı İKS'deki hesabından transfer edilmedikçe haczedilemez.

Kamuoyu ile paylaşılacak veriler

MADDE 49- (1) Piyasa İşletmecisinin bu Yönetmelik kapsamında piyasa işletimine ilişkin kamuoyu ile paylaşacağı veriler Kurum tarafından belirlenir.

Bildirimler

MADDE 50- (1) Piyasa İşletmecisi tarafından bu Yönetmelik kapsamında yapılacak bildirimler ETSPYS aracılığıyla yapılacak olup ilgili anlaşmalarda belirlenmiş konularda elektronik posta ve/veya SMS olarak bilgilendirmelerde bulunulur. ETSPYS'nin bakım, arıza ve sair nedenlerden ötürü kullanılmadığı durumlarda gerekli bildirimler elektronik posta, telefon veya SMS yollarından en az biri kullanılarak yapılabilir.

(2) Bu Yönetmelikte veya adı geçen anlaşmalarda ETSPYS aracılığıyla yapılacak 6n-
g6r6lmemiş olan her t6rl6 tebligat, talep, istek, bildirim ya da fatura yazılı olarak bildirilir. Bu
kapsamda KEP adresine g6nderilen bildirimler ilgili mevzuat 6er6evesinde tebliğ edilmiş sa-
yıdır.

(3) Piyasa katılımcıları, KEP adresi ve diğer iletişim bilgilerini g6ncel tutmakla y6-
k6ml6d6r. Değişiklikler ETSPYS 6zerinden bildirilir.

Piyasa bozucu davranışlar

MADDE 51- (1) Piyasa İşletmecisinin piyasa bozucu davranışlara ilişkin y6k6ml6l6k-
leri 14/2/2026 tarihli ve 33168 sayılı Resm6 Gazete’de yayımlanan Enerji Piyasalarında ve
6evresel Piyasalarda şeffaflığa ve Piyasa Bozucu Davranışlara İlişkin Y6netmelik uyarınca
yerine getirilir.

Tebliğat

MADDE 52- (1) Bu Y6netmelikle ilgili t6m bildirim ve faturalarda, İKS katılım an-
laşmasında, birincil piyasa katılım anlaşmasında ve spot tahsisat piyasası katılım anlaşmasında
belirtilen usuller uygulanır.

Gizlilik

MADDE 53- (1) Bu Y6netmelik h6k6mleri 6er6evesinde Piyasa İşletmecisi, piyasa ka-
tılımcıları tarafından verilen bilgi ve belgelerin gizli tutulması ile talep 6zerine bu belgeleri ni-
telğine uygun d6řt6ę6 6l66de ilgili idarenin incelemesine sunmak i6in en az 10 yıl s6re ile
saklanmasına y6nelik gerekli tedbirleri almakla y6k6ml6d6r.

Sanal uygulama ve ETS piyasasının işlemlere a6ılması

GE6İCİ MADDE 1- (1) İKS, birincil piyasa ve spot tahsisat piyasası faaliyete başla-
yınca kadar, ETSPYS’de herhangi bir teslimat, faturalama ve 6deme y6k6ml6l6ę6 doğur-
maksızın sanal uygulama yapılır.

2026 Sistem Yılı Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizması

GE6İCİ MADDE 2- (1) 2026 yılı emisyonlarına ilişkin olarak piyasa katılımcılarının
tesis bazında doğrulanana sera gazı emisyon miktarına eşdeğer tahsisat miktarı i6in talepte bu-
lunmaları halinde tamamlayıcı tahsisat fiyatı uygulanabilir.

(2) Bu madde kapsamında uygulanacak Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizmasına
ilişkin olarak;

a) ETSPYS aracılığıyla yapılacak başvurulara, tahsisatların ihracına ve ihale tarihlerine
ilişkin hususlar İDB tarafından belirlenir.

b) Teklif sunma, teminat hesaplanması, ticari işlem onayı, uzlaştırma, fatura ve 6de-
melere dair hususlar hakkında bu Y6netmeliğin birincil piyasaya ilişkin h6k6mleri uygulanır.

(3) Bu madde kapsamında uygulanacak Tamamlayıcı Tahsisat Fiyatı Mekanizmasında;

a) Eşleşme fiyatı her bir piyasa katılımcısı i6in sunmuş olduğu alış y6nl6 teklif fiyatı-
dır.

b) İhaleler i6in TRF hesaplanmaz.

c) İhalelerden alınan tahsisatlar doğrudan ilgili tesise ait itfa hesabına transfer edilir ve
y6k6ml6l6ę6n yerine getirilmesinde dikkate alınmaz.

Y6r6rl6k

MADDE 54- (1) Bu Y6netmelik yayımı tarihinde y6r6rl6ę6 girer.

Y6r6tme

MADDE 55- (1) Bu Y6netmelik h6k6mlerini Enerji Piyasası D6zenleme Kurumu Baş-
kanı y6r6t6r.